

GŁOSA DO WYROKU SĄDU NAJWYŻSZEGO Z DNIA 9 LUTEGO 2021 R., III KK 175/20

ZBIGNIEW KWIATKOWSKI*

DOI: 10.26399/iusnovum.v16.4.2022.43/z.kwiatkowski

WYROK SĄDU NAJWYŻSZEGO Z DNIA 9 LUTEGO 2021 R.
III KK 175/20

TEZA

Jeżeli w toku kontroli kasacyjnej Sąd Najwyższy stwierdzi, że apelacja strony, która wniosła kasację, nie została uwzględniona, a uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego rażąco narusza przepis art. 457 § 3 k.p.k., zaś w kasacji w oparciu o „jakość” tego uzasadnienia wywodzony jest zarzut rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. wprost (w treści zarzutu) lub też w uzasadnieniu kasacji (art. 526 § 1 k.p.k. w zw. art. 118 § 1 k.p.k.), to uchybienie takie wymaga uchylecia wyroku sądu odwoławczego, albowiem wymaga tego konstytucyjny (art. 45 ust. 1 w zw. z art. 176 ust. 1 Konstytucji RP) i konwencyjny (art. 6 EKPCz) standard rzetelnego procesu odwoławczego, którego norma z art. 537a k.p.k. nie może ograniczać ani też wyłączać.

GŁOSA

Teza głosowanego orzeczenia jest trafna. Dotyczy problematyki, która ma doniosłe znaczenie zarówno teoretyczne, jak i praktyczne, stąd też wymaga głębszej analizy.

Zgodnie z treścią art. 536 k.p.k. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym – tylko w wypadkach określonych w art. 435, 439 i 455. W przedmiotowej sprawie autor kasacji w pierwszej kolejności *explicite* postawił zarzut rażącego naruszenia przez sąd *ad quem* dyspozycji art. 433 § 2 k.p.k. w związku z art. 457 § 3 k.p.k. i brak należytego rozpoznania zarzutów apelacji, wskutek czego nastąpiło pozbawienie strony skarżącej prawa do rzetelnego procesu odwoławczego. W związku z powyższym Sąd Najwyższy był obowiązany do rozpoznania kasacji w aspekcie podniesionych w niej zarzutów.

Analizując to zagadnienie, Sąd Najwyższy słusznie uznał, iż kwestia wykonania przez sąd *ad quem* obowiązku wynikającego z treści art. 433 § 2 k.p.k., w sytuacji, gdy zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy, jest w istocie możliwa tylko na podstawie pisemnego uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego (art. 457 § 3 k.p.k.), ponieważ ten przepis stanowi gwarancję realizacji przez sąd odwoławczy obowiązku wskazanego w art. 433 § 2 k.p.k. Analogiczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy także w wyroku z dnia 6 czerwca 2006 r. V KK 413/05¹, konstatując, iż:

Wynikający z art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. obowiązek sądu odwoławczego rozważenia wszystkich zarzutów podniesionych w środku odwoławczym i podania w związku z tym w uzasadnieniu, dlaczego zarzuty apelacji sąd uznał za zasadne lub niezasadne oznacza, że sąd ten jest zobowiązany nie tylko do niepomijania żadnego z podniesionych zarzutów, ale także do rzetelnego ustosunkowania się do każdego z nich, bez względu na to, jaka strona zarzuty te wysuwa, czyli wykazania – choćby i zbiorczo, ale zawsze przez odpowiednie argumentacje, a nie przez ogólnikowe odwołanie się do trafności ustaleń, ocen lub poglądów zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia – dlaczego podniesione zarzuty i argumenty wysunięte na ich poparcie zasługują bądź nie zasługują na uwzględnienie.

Ten kierunek wykładni powołanych przepisów został zaaprobowany w literaturze².

Podkreślić należy, iż oba wyżej wymienione przepisy pozostają w ścisłym związku funkcjonalnym i uregulowania w nich zawarte muszą być ściśle przestrzegane przez sąd *ad quem*. Sąd Najwyższy może zatem skontrolować zarzut naruszenia przepisu art. 433 § 2 k.p.k. tylko przez pryzmat sposobu wykonania obowiązków ujętych w art. 457 § 3 k.p.k. Właściwe zrealizowanie obowiązków określonych w art. 457 § 3 k.p.k. świadczy o zachowaniu rzetelnego procesu odwoławczego³.

W związku z tym powstaje pytanie, czy dyrektywa „rzetelny proces” stanowi zasadę procesową, czy też należy traktować ją jako sposób określania modelu procesu karnego? W doktrynie na ten temat zdania są podzielone. Występują bowiem poglądy⁴, które zaliczają dyrektywę „rzetelny proces” do zasad procesowych. Określenie rzetelnego procesu jako zasady procesowej występuje także w judykaturze⁵.

* prof. dr hab., Katedra Prawa Karnego w Instytucie Nauk Prawnych Uniwersytetu Opolskiego, e-mail: zkwiatkowski@uni.opole.pl, ORCID: 0000-0003-2838-6550

¹ OSNKW 2006, z. 7–8, poz. 76.

² T. Grzegorzczak, *Rzetelne postępowanie odwoławcze i kasacyjne*, w: J. Skorupka, W. Jasiński (red.), *Rzetelny proces karny. Materiały konferencji naukowej. Trzebieszowice 17–19 września 2009 r.*, Warszawa 2010, s. 122.

³ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2014 r., III KK 385/13, LEX 1463893; zob. też: Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2009 r., IV KK 28/09, OSNKW 2009, z. 11, poz. 97.

⁴ W. Daszkiewicz, *Prawo karne procesowe. Zagadnienia ogólne*, Bydgoszcz 2000, s. 69–72; K. Marszał, *Proces karny. Zagadnienia ogólne. Wydanie II uzupełnione*, Katowice 2013, s. 75; K. Zgryzek, w: R. Koper, K. Marszał, J. Zagrodnik, K. Zgryzek, *Proces karny*, J. Zagrodnik (red. nauk.), Warszawa 2021, s. 120 i n.

⁵ P. Wiliński, *Pojęcie rzetelnego procesu karnego*, w: A. Błachnio-Parzych, J. Kosonoga, H. Kuczyńska, C. Nowak, P. Wiliński, *Rzetelny proces karny w orzecznictwie sądów polskich i międzynarodowych*, Warszawa 2009, s. 24 i tam powołane orzecznictwo SN.

Zważyć jednak należy, iż w literaturze procesu karnego⁶ są prezentowane również stanowiska, według których „dyrektywa «rzetelny proces» stanowi standard procesu karnego, czyli regułą będącą gwarancją procesową lub składnikiem modelu procesowego”. W tym kontekście na aprobatę zasługuje pogląd, iż:

koncepcja rzetelnego procesu może być traktowana jako sposób określenia modelu procesu karnego w znaczeniu „gwarancyjnym”, czyli wskazującym jaka jest jego metoda, osiągnięcie rozstrzygnięcia przy zapewnieniu ochrony praw wszystkich uczestników postępowania albo jakie warunki musi realizować i jakie warunki musi spełniać, dążąc do wyznaczonego celu jakim jest ustalenie prawdy w toku procesu⁷.

W tym znaczeniu jest to model procesu karnego, który nakazuje zapewnić minimum gwarancji procesowych. Słusznie zatem twierdzi P. Wiliński⁸, że „za przyjęciem powyższej koncepcji przemawia fakt, iż współcześnie to właśnie określenie «rzetelny proces» najbardziej wiernie oddaje podstawowe cechy modelu postępowania karnego”.

Powstaje dalsze pytanie, czy standard rzetelnego procesu obejmuje także postępowanie odwoławcze? W doktrynie⁹ i w judykaturze¹⁰ zgodnie przyjmuje się, iż standard rzetelnego procesu obejmuje także postępowanie odwoławcze, zaś jednym z elementów tego standardu jest rzetelne odniesienie się w uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego do każdego – na tle konkretnej sprawy – zarzutu i wniosku zawartego w apelacji. Wyrazem tego jest, omówiony wyżej, przepis art. 457 § 3 k.p.k., który *expressis verbis* zobowiązuje sąd *ad quem* do podania w uzasadnieniu wyroku, czym kierował się sąd, wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za zasadne albo niezasadne. Brak zatem odniesienia się przez sąd odwoławczy do tych zarzutów i wniosków, które zostały podniesione w apelacji stanowi naruszenie standardu rzetelnego procesu odwoławczego¹¹. Jeżeli zatem sąd drugiej instancji nie wypowiedział się w ogóle odnośnie do zarzutów podniesionych w zwyczajnym środку odwoławczym, a taka sytuacja wystąpiła w przedmiotowej sprawie, gdyż analiza zarzutów postawionych w apelacji oraz treść uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego nie pozostawiają wątpliwości, iż sąd odwoławczy nie odniósł się w ogóle do niektórych zarzutów, lecz uznał, że zaskarżony wyrok jest

⁶ J. Skorupka, w: K. Kremens, K. Nowicki, J. Skorupka, *Proces karny*, J. Skorupka (red. nauk.), Warszawa 2020, s. 225; P. Wiliński, *Pojęcie rzetelnego procesu karnego*, op. cit., s. 26 i n.

⁷ P. Wiliński, *Pojęcie rzetelnego procesu karnego*, op. cit., s. 26.

⁸ Ibidem.

⁹ T. Grzegorzczak, *Rzetelne postępowanie odwoławcze i kasacyjne*, op. cit., s. 122; Z. Kwiatkowski, *Rzetelne postępowanie dowodowe przed sądem odwoławczym w procesie karnym*, w: *W pogoni za rzetelnym procesem karnym. Księga dedykowana Profesorowi Stanisławowi Waltosowi*, Warszawa 2022, s. 801 i tam powołane poglądy doktryny.

¹⁰ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2009 r., IV KK 28/09, OSNKW 2009, z. 11, poz. 97; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2005 r., II KK, 504/04, OSNWSK-R 2005, z. 1, poz. 1617; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2014 r., III KK 385/13, LEX nr 1463893; zob. także uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2007 r., V KK 328/06, OSNwSK-R 2007, z. 1, poz. 160.

¹¹ A. Błachnio-Parzych, J. Kosonoga, *Rzetelny proces karny w orzecznictwie Sądu Najwyższego*, w: A. Błachnio-Parzych, J. Kosonoga, H. Kuczyńska, C. Nowak, P. Wiliński, *Rzetelny proces karny...*, op. cit., s. 253 i tam powołane orzecznictwo Sądu Najwyższego.

prawidłowy, to „przez takie postępowanie [sądu *ad quem* – przyp. Z.K.] nie jest możliwe rzetelne zbadanie w postępowaniu kasacyjnym prawidłowości postępowania przeprowadzonego w drugiej instancji, zatem jedynym rozwiązaniem jest uchylenie przez Sąd Najwyższy zaskarżonego wyroku”¹².

Słusznie zatem stwierdził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu glosowanego wyroku, że to:

iz ustawodawca uznał, że nie można uchylić wyroku sądu odwoławczego z powodu niespełnienia przez uzasadnienie wymogów wskazanych w art. 457 § 3 k.p.k. (art. 537a k.p.k.) nie może skutkować zastąpieniem przez Sąd Najwyższy sądu odwoławczego i merytorycznym rozpoznanem zarzutów zwykłego środka odwoławczego, gdyż w takim układzie procesowym Sąd Najwyższy rozpoznaje kasacje, a nie apelacje. Te ostatnie rozpoznaje tylko wtedy, gdy proceduje w trybie art. 547 § 3 k.p.k., art. 655 § 1 pkt 1 k.p.k. i gdy przejmie do rozpoznania apelacje w sytuacji wskazanej w art. 441 § 5 k.p.k.

W świetle dotychczasowych wywodów na akceptację zasługuje stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w tezie glosowanego orzeczenia, iż:

jeżeli w toku kontroli kasacyjnej Sąd Najwyższy stwierdzi, że apelacja strony, która wniosła kasację, nie została uwzględniona, a uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego rażąco narusza przepis art. 457 § 3 k.p.k., zaś w kasacji w oparciu o „jakość” tego uzasadnienia wywodzony jest zarzut rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. wprost (w treści zarzutu) lub też w uzasadnieniu kasacji (art. 526 § 1 k.p.k. w zw. z art. 118 § 1 k.p.k.), to uchybienie takie wymaga uchylenia wyroku sądu odwoławczego, albowiem wymaga tego konstytucyjny (art. 45 ust. 1 w zw. z art. 176 ust. 1 Konstytucji RP)¹³ i konwencyjny (art. 6 EKPCz) standard rzetelnego procesu odwoławczego, którego norma z art. 537a k.p.k. nie może ograniczać, ani też wyłączać.

Ten punkt widzenia uzasadnia fakt, iż zgodnie z treścią art. 45 ust. 1 Konstytucji RP każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Do istoty konstytucyjnego prawa do sądu, wynikającego z treści cytowanego przepisu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, należy zatem sprawiedliwość proceduralna, która na gruncie procesu karnego odnosi się do rzetelności postępowania¹⁴. Uzasadnione jest zatem traktowanie pojęcia rzetelnego procesu jako metody prowadzenia postępowania, a pojęcia sprawiedliwości proceduralnej jako celu tego postępowania¹⁵. Sprawiedliwość proceduralna w polskim systemie prawnym odwołuje się przede wszystkim do treści art. 45 ust. 1 Konstytucji, który gwarantuje każdemu prawo do sprawiedliwego rozstrzygnięcia jego sprawy. Każdy zatem ma prawo do orzeczenia w sprawie z zachowaniem podstawowych gwarancji procesowych, umożliwiających osiągnięcie

¹² A. Sakowicz, w: K.T. Boratyńska, P. Czarnecki, A. Górski, R. Koper, M. Królikowski, A. Lach, A. Sakowicz, A. Ważny, *Kodeks postępowania karnego, Komentarz, wydanie 9*, Warszawa 2020, s. 1356.

¹³ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1978 r., poz. 483 z późn. zm.

¹⁴ P. Wiliński, *Proces karny w świetle Konstytucji*, Warszawa 2011, s. 105.

¹⁵ *Ibidem*, s. 106 i tam powołane poglądy doktryny.

tego celu. Słusznie zatem podnosi się w doktrynie¹⁶, że konstytucyjna sprawiedliwość proceduralna jest przede wszystkim związana z ustawowym ukształtowaniem reguł prowadzących do ustalenia prawdy w procesie i koniecznością sprawiedliwego rozstrzygnięcia o prawach i obowiązkach oraz odpowiedzialności uczestników postępowania karnego. Ta sprawiedliwość jest zachowana m.in. wtedy, gdy sąd ujawnia w czytelny sposób motywy rozstrzygnięcia w stopniu umożliwiającym weryfikację myślenia sądu (i to nawet wówczas, jeśli samo rozstrzygnięcie jest niezaskarżalne – legitymizacja przez przejrzystość), a więc unika dowolności czy też arbitralności w działaniu sądu¹⁷. Taka między innymi określona cecha, istotna w aspekcie sprawiedliwości proceduralnej, znajduje potwierdzenie w statusie władzy sądowniczej. Jeżeli sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu odwoławczym, to musi zachować swoją tożsamość konstytucyjną wyznaczoną przez pojęcie władzy sądowniczej. Tożsamość konstytucyjna sądu (wymiaru sprawiedliwości) jest wyznaczana – poza oczywistym wymogiem niezależności, bezstronności i niezawisłości – między innymi przez: odrzucenie dowolności i arbitralności, zapewnienie udziału zainteresowanych pomiotów w postępowaniu, traktowanie jawności jako zasady oraz wydawanie rozstrzygnięć zawierających rzetelne i weryfikowalne uzasadnienie¹⁸. Uzasadnienie orzeczenia stanowi bowiem komponent konstytucyjnego prawa do sprawiedliwego (rzetelnego) rozpatrzenia sprawy. Dał temu wyraz również Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu postanowienia z dnia 11 kwietnia 2005 roku, sygn. akt. SK 48/04¹⁹, wyrażając pogląd, iż „uzasadnienie orzeczeń sądowych jest decydującym komponentem prawa do rzetelnego sądu jako konstytucyjnie chronionego prawa jednostki”. Dlatego też uzasadnienie orzeczenia pełni nie tylko ważną funkcję procesową, ale buduje także autorytet wymiaru sprawiedliwości i kształtuje zewnętrzne przekonanie o sprawiedliwości orzeczenia.

Prawidłowo sporządzone uzasadnienie wyroku, w tym także wyroku odwoławczego, pozwala bowiem na dokonanie realnej oceny, czy w działaniu sądu nie było – co zostało już podniesione – dowolności czy też arbitralności. Brak dowolności i arbitralności w działaniu sądu wyznacza zaś tożsamość konstytucyjną tego organu, a szerzej: wymiaru sprawiedliwości na równi z elementem wskazanym wprost w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, jak niezależność, bezstronność i niezawisłość sądu²⁰.

Podkreślić należy, iż powiązanie przez Sąd Najwyższy art. 45 ust. 1 Konstytucji RP z treścią art. 176 ust. 1 Konstytucji RP jest zasadne, gdyż ten ostatni przepis Konstytucji RP, statujący co najmniej dwuinstancyjność postępowania sądowego, stanowi

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ P. Wiliński, *Konstytucyjne gwarancje procesu karnego*, w: *System prawa karnego procesowego*, P. Hofmański (red.), t. I, cz. 1, Warszawa 2013, s. 700.

¹⁸ Zob. Uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 stycznia 2006 r., SK 30/05, OTK-A, nr 1, poz. 2.

¹⁹ Zob. uzasadnienie postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 kwietnia 2005 r., SK 48/04, OTK-A 2005, nr 4, poz. 45, s. 8.

²⁰ Zob. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 stycznia 2006 r., SK 30/05, OTK-A nr 1, poz. 2; zob. uzasadnienie postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 kwietnia 2005 r., SK 48/04, OTK-A 2005, nr 4, poz. 45, s. 8.

rozwińnięcie konstytucyjnego prawa do sądu określonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Ten ścisły związek podkreśla także Trybunał Konstytucyjny w swoim orzecznictwie²¹.

Sąd Najwyższy słusznie uznał, w aspekcie art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności²², że wynikający z treści tego przepisu standard rzetelnego procesu obejmujący, co zostało już wyjaśnione, postępowanie odwoławcze obliuguje sąd *ad quem* do wskazania w uzasadnieniu wyroku podstawy rozstrzygnięcia, a także odniesienia się do każdego – na tle konkretnej sprawy – argumentu, zatem brak odniesienia do takiej argumentacji i zupełne przemilczenie istotnej kwestii stanowią o naruszeniu standardu rzetelnego procesu²³. Tylko wtedy, gdy uzasadnienie wyroku I instancji zawiera szczegółową ocenę i wszechstronne rozważania w zakresie istotnym dla określenia odpowiedzialności karnej, sąd odwoławczy może, odnosząc się do wskazania głównych powodów nieuwzględnienia apelacji, odesłać w pozostałym zakresie do wywodów tego sądu. W innym przypadku naruszenie obowiązku wynikającego z treści art. 457 § 3 k.p.k. dowodzi, że sąd odwoławczy nie rozpoznał wniesionego środka odwoławczego w sposób należyty, a zatem naruszył także normę art. 433 § 1 k.p.k. oraz wynikający z treści art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności standard rzetelnego procesu²⁴. Skoro zatem w przedmiotowej sprawie sąd odwoławczy z rażącym naruszeniem przepisów art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. nie rozpoznał zarzutów podniesionych w apelacji, to stanowisko Sądu Najwyższego, iż doszło do naruszenia prawa strony do rzetelnego procesu odwoławczego, jest w pełni zasadne.

Nasuwa się kolejne pytanie: czy norma określona w art. 537a k.p.k., wyłączająca możliwość uchylecia wyroku sądu odwoławczego z tego powodu, że jego uzasadnienie nie spełnia wymogów określonych w art. 457 § 3 k.p.k., może wyprzedzać nakaz rzetelnego rozpoznania sprawy przez sąd odwoławczy? Innymi słowy, chodzi o to, czy zasada szybkości postępowania karnego, leżąca u podstaw wprowadzenia art. 537a do Kodeksu postępowania karnego, może wyłączyć standard rzetelnego procesu odwoławczego? Rozważając tę kwestię, warto zwrócić uwagę, iż zamierzeniem projektodawcy rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw²⁵, było stworzenie warunków do szybszego załatwienia spraw w postępowaniu sądowym. Jednak ta wyraźna tendencja, zmierzająca do zdynamizowania rozpoznawania spraw przed sądami, nie może odbywać się kosztem gwarancji procesowych stron, a zwłaszcza oskarżonego i z naruszeniem standardu rzetelnego procesu. Reprezentowana w doktrynie²⁶ koncepcja rzetelnego procesu jako modelu postępowania karnego oznacza zapewnie-

²¹ Więcej na ten temat zob. P. Wiliński, *Proces karny w świetle Konstytucji*, op. cit., s. 159 i tam powołane orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego.

²² Dz.U. z 1993 r., nr 61, poz. 284 ze zm.

²³ Zob. Uzasadnienie Wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2007 r., V KK 328/06, OSNwSK-R 2007, poz. 160 i tam powołane orzecznictwo ETPCz.

²⁴ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2011 r., V KK 368/10, LEX 795219.

²⁵ Zob. Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw. Druk sejmowy z dnia 21 lutego 2019 r., nr 3251.

²⁶ P. Wiliński, *Pojęcie rzetelnego procesu*, w: A. Błachnio-Parzych, J. Kosonoga, H. Kuczyńska, C. Nowak, P. Wiliński, *Rzetelny proces karny...*, op. cit., s. 26–27.

nie minimalnego poziomu gwarancji realizujących stan prawny (np. uprawnienia procesowe stron), standard jest zatem elementem treściowym realizującym pewien model postępowania – standard rzetelności to element modelu rzetelnego procesu. Skoro postępowanie odwoławcze ma być *in extenso* rzetelne, to obowiązkiem sądu *ad quem* jest także rzetelne wykonanie obowiązków wynikających z treści art. 457 § 3 k.p.k., a więc rzetelne sporządzenie uzasadnienia wyroku, które nie może sprowadzać się do niekonkretnych, ogólnikowych i pasujących do każdej sprawy stwierdzeń o prawidłowych ustaleniach faktycznych oraz trafnej ocenie poszczególnych dowodów, jak to miało miejsce w przedmiotowej sprawie, gdyż wyżej wymienione zwroty bez ich powiązania z odpowiedzią na argumenty zawarte w apelacji nie udzielają merytorycznej odpowiedzi podmiotowi wnoszącemu apelację na kwestie, które stanowiły podstawę sformułowanych w niej zarzutów.

W konkluzji przeprowadzonych rozważań należy stwierdzić, iż ma rację Sąd Najwyższy, konstatując w tezie głosowanego wyroku, że „norma określona w art. 537a k.p.k. nie może ani ograniczać, ani też wyłączać standardu rzetelnego procesu odwoławczego”.

Z przytoczonych względów stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w głosowanym orzeczeniu zasługuje na aprobatę.

BIBLIOGRAFIA

- Błachnio-Parzych A., Kosonoga J., Kuczyńska H., Nowak C., Wiliński P., *Rzetelny proces karny w Orzecznictwie Sądów Polskich i Międzynarodowych*, P. Wiliński (red.), Warszawa 2009.
- Boratyńska K.T., Czarnecki P., Górski A., Koper R., Królikowski M., Lach A., Sakowicz A., Ważny A., *Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Wydanie 9*, Warszawa 2020.
- Daszkiewicz W., *Prawo karne procesowe. Zagadnienia ogólne*, Bydgoszcz 2000.
- Grzegorzczak T., *Rzetelne postępowanie odwoławcze i kasacyjne*, w: J. Skorupka, W. Jasiński (red.), *Rzetelny proces karny: Materiały konferencji naukowej. Trzebieiszowice, 17–19 września 2009 r.*, Warszawa 2010.
- Koper R., Marszał K., Zagrodnik J., Zgryzek K., *Proces karny*, J. Zagrodnik (red. nauk.), Warszawa 2021.
- Kremens K., Nowicki K., Skorupka J., *Proces karny*, J. Skorupka (red. nauk.), Warszawa 2020.
- Kwiatkowski Z., *Rzetelne postępowanie dowodowe przed sądem odwoławczym w procesie karnym*, w: D. Szumiło-Kulczycka (red. nauk.), *W pogoni za rzetelnym procesem karnym. Księga dedykowana Profesorowi Stanisławowi Waltosowi*, Warszawa 2022.
- Marszał K., *Proces karny. Zagadnienia ogólne. Wydanie II uzupełnione*, Katowice 2013.
- Wiliński P., *Proces karny w świetle Konstytucji*, Warszawa 2011.
- Wiliński P., *Konstytucyjne gwarancje procesu karnego*, w: P. Hofmański (red.), *System Prawa Karnego Procesowego*, t. I, cz. 1, Warszawa 2013.

GŁOSA DO WYROKU SĄDU NAJWYŻSZEGO Z DNIA 9 LUTEGO 2021 R.,
III KK 175/20

Streszczenie

W niniejszym opracowaniu autor akceptuje stanowisko Sądu Najwyższego, iż jeżeli w toku kontroli kasacyjnej Sąd Najwyższy stwierdzi, że apelacja strony, która wniosła kasację, nie została uwzględniona, a uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego rażąco narusza przepis art. 457 § 3 k.p.k., zaś w kasacji w oparciu o „jakość” tego uzasadnienia wywodzony jest zarzut rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. wprost (w treści zarzutu) lub też w uzasadnieniu kasacji (art. 526 § 1 k.p.k. w związku z art. 118 § 1 k.p.k.), to uchybienie takie wymaga uchylenia wyroku sądu odwoławczego, albowiem wymaga tego konstytucyjny art. 45 ust. 1 w zw. z art. 176 § 1 Konstytucji RP i konwencyjny (art. 6 EKPCz) standard rzetelnego procesu odwoławczego, którego norma z art. 537a k.p.k. nie może ograniczać ani też wyłączać. Ten punkt widzenia uzasadnia fakt, że koncepcja rzetelnego procesu jako modelu postępowania karnego oznacza zapewnienie minimalnego poziomu gwarancji realizujących stan prawny (prawa stron), a standard rzetelności postępowania jest elementem modelu rzetelnego procesu. Jeśli postępowanie odwoławcze ma być *in extenso* rzetelne, to sąd *ad quem* jest zobligowany do rzetelnego wykonania obowiązków wynikających z treści art. 457 § 3 k.p.k., a więc rzetelnego sporządzenia uzasadnienia wyroku, które nie może sprowadzać się li tylko do niekonkretnych, ogólnikowych i pasujących do każdej sprawy konstatacji o prawidłowych ustaleniach faktycznych oraz trafnej ocenie poszczególnych dowodów, gdyż wyżej wymienione zwroty bez ich powiązania z odpowiedzią na argumenty zawarte w apelacji nie udzielają podmiotowi wnoszącemu apelację merytorycznej odpowiedzi na kwestie, które stanowiły podstawę sformułowanych zarzutów. Norma określona w art. 537a k.p.k. nie może zatem ograniczać ani też wyłączać standardu rzetelnego procesu odwoławczego.

Słowa kluczowe: Sąd Najwyższy, sąd odwoławczy, apelacja, kasacja, rzetelne postępowanie odwoławcze

GLOSS ON THE SUPREME COURT JUDGEMENT OF 9 FEBRUARY 2021,
III KK 175/20

Summary

The author of the gloss approves of the Supreme Court's stance that, provided that in the course of cassation supervision the Supreme Court recognises that the appeal of the party that lodged the cassation had not been upheld and the justification of the appellate court's judgement flagrantly violates the provision of Article 457 § 3 CPC, and in the cassation, based on the 'quality' of this justification, there is a charge of flagrant violation of Article 433 § 2 CPC directly (in the content of the charge) nor in the justification of the cassation (Article 526 § 1 CPC in conjunction with Article 118 § 1 CPC), such a breach requires that the sentence of an appellate court should be overruled because it is required by Article 45 par. 1 Constitution in conjunction with Article 176 § 1 Constitution of the Republic of Poland and the conventional (Article 6 ECHR) standard of a fair appeal trial, which cannot be limited or excluded under Article 537a CPC. This point of view is justified by the fact that the concept of a fair trial as a model of a criminal proceeding means ensuring the minimum level of guarantees for the implementation of the legal state (parties' rights) and the standard of a fair proceeding is

an element of the model of a fair trial. If an appeal proceeding is to be in extenso fair, a court ad quem is obliged to solidly fulfil duties laid down in Article 457 § 3 CPC, i.e. reliably develop a sentence justification, which cannot just include indefinite, general and matching each case statements concerning appropriate establishment of facts and right assessment of evidence, because the above-mentioned phrases that are not connected with the answer to arguments included in an appeal do not provide the appealing party with an actual answer to the issues constituting the basis for formulating charges. Thus, the norm laid down in Article 537a CPC cannot limit or exclude the standard of a fair appeal trial.

Keywords: Supreme Court, appellate court, appeal, cassation, fair appeal trial

Cytuj jako:

Kwiatkowski Z., *Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2021 r. III KK 175/20*, „*Ius Novum*” 2022 (16) nr 4, s. 168–176. DOI: 10.26399/iusnovum.v16.4.2022.43/z.kwiatkowski

Cite as:

Kwiatkowski Z. (2022), ‘Gloss on the Supreme Court judgement of 9 February 2021, III KK 175/20’, *Ius Novum* (Vol. 16) 4, 168–176. DOI: 10.26399/iusnovum.v16.4.2022.43/z.kwiatkowski